

Město Klecany
Do Klecánek 52
250 67 Klecany

Objednatel stanoviska: **Město Klecany**
Do Klecánek 52
250 67 Klecany

Zpracovatel stanoviska: Mgr. Jiří Prokop, advokát, ČAK 12121
se sídlem Pražská 212/38, 266 01 Beroun

**Právní stanovisko k problematice uplatnění
smluvních pokut vůči společnosti EMV s.r.o. ze
smlouvy o dílo č. 027/2013 ze dne 25.6.2013**

I.

Skutkové okolnosti

1. Město Klecany jako objednatel uzavřelo dne 25.6.2013 se společností EMV s.r.o. (jakožto zhotovitelem) Smlouvu o dílo č. 027/2013 („Rekonstrukce MŠ Klecany“). K této smlouvě byl dne 30.8.2013 uzavřen Dodatek č. 1 a dne 12.12.2013 Dodatek č. 2. Dále Město Klecany jako objednatel uzavřelo dne 11.4.2014 se společností EMV s.r.o. (jakožto zhotovitelem) Smlouvu o dílo s předmětem plnění „Ostatní práce v MŠ Klecany“.
2. EMV s.r.o. se domáhala zaplacení odměny vyúčtované fakturou – daňovým dokladem FVL141033 (datum vystavení 18.4.2014, splatnost 22.5.2014) na částku 2,488.578,90 Kč vč. DPH, kterou byla vyúčtována odměna za provedení díla dle Smlouvy o dílo ze dne 11.4.2014 „Ostatní práce v MŠ Klecany“. Právní zástupce EMV s.r.o. vyzval k zaplacení Město Klecany výzvou ze dne 22.7.2014.
3. Pohledávky společnosti EMV s.r.o. vůči městu Klecany plynoucí ze Smlouvy o dílo č. 027/2013 („Rekonstrukce MŠ Klecany“) byly pravidelně postupovány na společnost Factoring KB, a.s. V rámci listin Oznámení o postoupení pohledávek ze dne 20.9.2013 a 18.2.2014 (Oznámení EMV s.r.o. o tom, že postoupila některé dílčí pohledávky ze Smlouvy o dílo č. 027/2013 na společnost Factoring KB, a.s.) je i potvrzení Města Klecan, že dílo, k němuž se postoupené pohledávky vztahují, bylo řádně dodáno a převzato dle této smlouvy, že na díle nebyly shledány žádné závady ani jiné nedostatky, které by byly důvodem k reklamaci či by jinak mohly ovlivnit uhrazení postoupených pohledávek v plné výši v den jejich splatnosti a že ke dni oznámení postoupení pohledávek nemá žádné pohledávky způsobilé k započtení vůči postoupeným pohledávkám). Jelikož z doložených listin nevyplývá, že by byla postoupena i pohledávka ze Smlouvy o dílo ze dne 11.4.2014 (vyúčtována daňovým dokladem FVL141033), je v tomto stanovisku předpokládáno, že tuto pohledávku společnost EMV s.r.o. nikdy nepostoupila.
4. Město Klecany odmítlo zaplatit pohledávku vyúčtovanou fakturou – daňovým dokladem FVL141033 a tuto uhradila pouze co do části 1.110.516,90 Kč, a to dne 15.8.2014. Co do zbytku pohledávky (1.378.062,- Kč) provedlo město dopisem ze dne 13.8.2014 zápočet proti pohledávkám na úhradu těchto smluvních pokut:
 - A) Smluvní pokuta za prodlení s předáním díla (vyúčtováno daňovým dokladem 20140101 ze dne 5.5.2014, splatnost 19.5.2014) ve výši 128.506,- Kč
 - B) Smluvní pokuta za prodlení s odstraněním staveniště (vyúčtováno daňovým dokladem 20140102 ze dne 5.5.2014, splatnost 19.5.2014) ve výši 1.080.000,- Kč
 - C) Smluvní pokuta za prodlení se splněním dílčího termínu (milníku pro provádění díla spojovacích krčků, vyúčtováno daňovým dokladem 20140103 ze dne 5.5.2014, splatnost 19.5.2014) ve výši 169.556,- Kč

5. Společnost EMV s.r.o. uplatnila svou pohledávku u Okresního soudu Praha-východ žalobu (návrhem na vydání platebního rozkazu) ze dne 20.10.2014. Řízení skončilo usnesením Okresního soudu Praha-východ o schválení smíru ze dne 27.10.2015, č.j. 7 C 443/2014-50, kterým se Město Klecany zavázalo zaplatit:
- 1.080.000,- Kč
 - 169.556,- Kč
 - zákonný úrok z prodlení z částky 2.488.578,90 Kč od 23.5.2014 do 15.8.2014 a zákonný úrok z prodlení z částky 1.249.556,- Kč od 16.8.2014 do zaplacení s tím, že takto vypočtený úrok z prodlení bude ponížen o 30%
 - 6.890,- Kč (polovina nevrácené části soudního poplatku)

II.

Rozbor

Jelikož nebyla rozporována odměna za dílo, kvalita díla, ani cena díla vyúčtovaná fakturou FVL141033 (datum vystavení 18.4.2014, splatnost 22.5.2014) na částku 2,488.578,90 Kč vč. DPH, bude předpokládáno v tomto stanovisku, že uvedená částka je správná. Jelikož dílo bylo předáno v souladu se smlouvou o dílo 11.4.2014 (ačkoliv zpracovateli stanoviska nebyl doložen předávací protokol, objednatel tuto skutečnost nerozporoval) a vystaven daňový doklad FVL141033 (datum vystavení 18.4.2014, splatnost 22.5.2014), kdy vystavení dokladu i datum splatnosti je v souladu se smlouvou o dílo 11.4.2014 (čl. VI. odst. 6). Pokud tedy Město Klecany do 22.5.2014 uvedenou částku nezaplatilo, bylo od 23.5.2014 v prodlení a společnost EMV s.r.o. byla oprávněna požadovat zákonný úrok z prodlení. Na tom nic nemění ani obrana Města Klecany ve vyjádření k žalobě ze dne 25.2.2015, kdy je tvrzeno, že dle Smlouvy o dílo (čl. VI odst. 6) musí být daňový doklad schválen Městem Klecany – a tudíž dle názoru v uvedeném vyjádření ke schválení došlo až konkludentně zaplacením části odměny za dílo dne 15.8.2014. S tímto názorem nelze souhlasit, splatnost nemůže záviset na podmínce schválení faktury pouze ze strany Města Klecany, které by k tomuto nebylo omezeno žádnou lhůtou. Tudíž požadavek na zákonné úroky z prodlení ze strany společnosti EMV s.r.o. byl dle názoru zpracovatele tohoto stanoviska oprávněný.

A) Smluvní pokuta za prodlení s předáním díla (vyúčtováno daňovým dokladem 20140101 ze dne 5.5.2014, splatnost 19.5.2014) ve výši 128.506,- Kč

Dle smlouvy o dílo č. 027/2013 ze dne 25.6.2013 mělo být dílo předáno 23.11.2013, avšak dle sdělení Města Klecany toto bylo předáno až 3.2.2014. Pokud tedy předání díla nebylo způsobeno prodlením ze strany Města Klecany (kupř. tím, že by Město Klecany neposkytlo součinnost k předání díla), pak byla společnost EMV s.r.o. v prodlení s předáním díla. Na uvedeném nic nemění ani uzavřený Dodatek č. 2 ke Smlouvě o dílo (uzavíraný 12.12.2013, tj. již v době prodlení zhotovitele díla), kdy je nově stanoven

pouze termín (23.12.2013) pro dokončení dodatečných prací dle Dodatku č. 2 (avšak nemění se termín provedení díla v rozsahu dle původní smlouvy o dílo). Uvedeným dodatkem tudíž nedošlo ke změně termínu zhotovení díla v původním rozsahu. Zpracovatel stanoviska má tedy za to, že uvedená pokuta byla účtována oprávněně a společnost EMV s.r.o. byla v prodlení již od 24.11.2013. Samozřejmě by bylo otázkou dokazování, pokud by zhotovitel díla tvrdil, že práce dle Smlouvy o dílo ze dne 25.6.2013 a práce dle dodatku č. 2 k této Smlouvě spolu natolik úzce souvisí, že je nelze předat zvlášť. Nicméně uvedený dodatek č. 2 je formulován natolik samostatně, že působí jako samostatná dílčí smlouva o dílo, která se ovšem přizpůsobuje obecným podmínkám dohodnutým v původní smlouvě o dílo, a proto je volena forma dodatku ke Smlouvě o dílo. Dle čl. XII. odst. 2 Smlouvy o dílo č. 027/2013 činí smluvní pokuta 0,01 % z celkové ceny díla bez DPH za každý, byť započatý den prodlení. V daném případě je třeba vycházet z ceny díla bez DPH stanovené před uzavřením Dodatku č. 2, tj. z ceny 17.848.000,- Kč. Uvedená smluvní pokuta tedy činí částku 128.505,60 Kč (viz příloha), tj. byla vyúčtována řádně.

B) Smluvní pokuta za prodlení s odstraněním staveniště (vyúčtováno daňovým dokladem 20140102 ze dne 5.5.2014, splatnost 19.5.2014) ve výši 1.080.000,- Kč

Tato smluvní pokuta byla vyúčtována dle čl. XII odst. 4 Smlouvy o dílo č. 027/2013 (pozn. ve Smlouvě o dílo schází odst. 3) ve výši 15.000,- Kč za každý den prodlení, tj. od 24.11.2013 do 3.2.2014. Dle čl. IV odst. 1 uvedené Smlouvy o dílo mělo být staveniště vyklizeno „v den předání a převzetí díla“. Z uvedené smlouvy je zřejmé, že smyslem této smluvní pokuty je sankcionovat takovou činnost zhotovitele díla, kdy by již předal dokončené dílo, avšak neodstranil staveniště. Je zřejmé, že staveniště nelze odstranit před dokončením díla, kdy prodlení s předáním díla je již kryto smluvní pokutou dle čl. XII. odst. 2 Smlouvy o dílo. Dle zpracovatele tohoto stanoviska není možno kumulovat smluvní pokuty dle čl. XII. odst. 2 a čl. XII. odst. 4 Smlouvy o dílo, kdy v podstatě při každém prodlení s dokončením díla by objednateli zároveň náležela smluvní pokuta za neodstranění staveniště. Takový výklad jde proti logice a smyslu Smlouvy o dílo. Zpracovatel tohoto stanoviska má za to, že uvedená smluvní pokuta byla vyúčtována nesprávně. I pokud by bylo možno kumulovat smluvní pokuty, pak by v tomto případě jistě došlo k posunutí termínu pro odstranění staveniště uzavřením dodatku č. 2 ke Smlouvě o dílo, a uvedenou smluvní pokutu by bylo možno účtovat až ode dne 24.12.2013 (narozdíl od případu ad A) totiž jistě došlo k posunu termínu pro odstranění staveniště, které je potřeba i při výkonu prací dle tohoto dodatku). Ale jak zpracovatel tohoto stanoviska uvedl, dle jeho názoru není možné účtovat smluvní pokutu za neodstranění staveniště do doby dokončení díla vůbec.

C) Smluvní pokuta za prodlení se splněním dílčího termínu (milníku pro provádění díla spojovacích krčků, vyúčtováno daňovým dokladem 20140103 ze dne 5.5.2014, splatnost 19.5.2014) ve výši 169.556,- Kč

Uvedená smluvní pokuta byla vyúčtována podle ustanovení čl. XII odst. 8 Smlouvy o dílo č. 027/2013, který stanoví: „Jestliže je zhotovitel v prodlení se splněním dílčího termínu, milníku pro provádění díla, má objednatel právo na smluvní pokutu ve výši 0,01 % z ceny díla bez DPH za každý den prodlení.“ Vyúčtovaná smluvní pokuta tedy odpovídá částce 0,01 % z částky 17.848.000,- Kč za každý den od 1.11.2013 do 3.2.2014 (viz příloha).

Uvedené ustanovení však termín „milník pro provádění díla“ blíže neurčuje a uvedený termín není vysvětlen ani v ostatních ustanoveních Smlouvy o dílo. Smlouva pouze obsahuje (jako svou nedílnou součást) přílohu „Časový harmonogram“, kde bez bližšího vysvětlení je tabulka, z níž vyplývá, že Spojovací krček A a Spojovací krček B měly být prováděny v období 5.8. – 31.10. Pod tabulkou je písemně uvedeno:

„Předpokládaný termín zahájení realizace díla – 27.6.2013

Dokončení bourání a lividace stávajícího hospodářského pavilonu – 30.7.2013

Dokončení hrubé stavby – 4.10.2013

Finální dokončení – nové třídy pavilonu A – 23.11.2013

Dokončení stavby – 23.11.2013

Celkem doba výstavby 150 dnů“

Uvedený text tedy obsahuje konkrétní termín pouze pro některé fáze při provádění díla dle uvedené tabulky. Na rozdíl od tabulky však neobsahuje termín pro Spojovací krček A a B. Je tedy otázkou, zda milníkem ve smyslu ustanovení čl. XII odst. 8 rozuměly strany právě údaje dle této přílohy – a pokud ano, zda tím myslely údaje z uvedené tabulky, nebo pouze některé údaje z tabulky (ty, které byly písemně rekapitulovány pod tabulkou). Z výše uvedeného důvodu je dle názoru zpracovatele tohoto stanoviska uvedené ustanovení Smlouvy o dílo neplatné, a to pro jeho neurčitost a nesrozumitelnost. Dle názoru zpracovatele tohoto stanoviska byla tedy smluvní pokuta vyúčtována neoprávněně, neboť sankce v podobě smluvní pokuty vyžaduje jednoznačnou formulaci, která neumožňuje více výkladů. Uvedené ustanovení však jednoznačně neformuluje ani co je závazným milníkem při provádění prací, ani jednoznačně neurčuje, zda se smluvní pokuta má počítat z celkové ceny díla nebo pouze z té části díla, s níže je zhotovitel v prodlení.

III.

Závěr

Z výše uvedeného vyplývá, že pokud by nebyly uplatněny vůbec žádné smluvní pokuty vůči společnosti EMV s.r.o., zaplatilo by Město Klecany přibližně stejnou částku za provedení díla, jakou nakonec zaplatilo dle usnesení o schválení smíru (viz níže uvedená tabulka), resp. dle usnesení o schválení smíru mohlo zaplatit řádově o necelých 5.000,- Kč méně.

Pokud by byla uplatněna pouze smluvní pokuta za prodlení s předáním díla ve výši 128.506,- Kč – tak pokud by byla uplatněna úspěšně, mohlo zaplatit Město Klecany o

123.848,70 Kč (128.506,- Kč – 4.657,30 Kč) méně, než kolik bylo nakonec povinno zaplatit ke dni vydání usnesení o schválení smíru. Nicméně ani úspěšnost uplatnění této smluvní pokuty není zcela jistá (kupř. kdyby zhotovitel díla prokázal, že prodlení s předáním díla bylo způsobeno ze strany Města Klecan nebo s ohledem na existenci potvrzení Města Klecan ze dne 18.2.2014 o tom, že dílo, bylo řádně dodáno a převzato dle této smlouvy, že na díle nebyly shledány žádné závady ani jiné nedostatky, které by byly důvodem k reklamaci či by jinak mohly ovlivnit uhrazení postoupených pohledávek v plné výši v den jejich splatnosti a že ke dni oznámení postoupení pohledávek nemá žádné pohledávky způsobilé k započtení vůči postoupeným pohledávkám. V tomto případě je třeba i zmínit, že z e-mailové korespondence ze dne 11.7.2014, 21.7.2014 a 23.7.2014 mezi holubova@mu-klecany.cz a koutova@akmoravec.cz, vyplývá, že Advokátní kanceláři Petr Moravec (která Město Klecany zastupovala) nebyla existence tohoto potvrzení v době vyúčtování smluvních pokut známa a že pokud by jí známa byla, pravděpodobně by její právní rady pro Město Klecany byly odlišné.

Ke dni vydání Usnesení o schválení smíru (27.10.2015) byla situace následující:

Částka, která by byla zaplacená bez uplatnění sankcí	Částka, kterou bylo město povinno zaplatit ke dni 27.10.2015 dle usnesení o schválení smíru
2,488.578,90 Kč (FVL141033)	1.110.516,90 Kč (částka uhrazená dne 15.8.2014)
	1.080.000,- Kč (částka dle výroku I. bod 1. usnesení o schválení smíru)
	169.556,- Kč (částka dle výroku I. bod 2. usnesení o schválení smíru)
	116.958,70,- Kč (částka dle výroku I. bod 3. usnesení o schválení smíru, tj. 70 % z částky 167 083, 85 Kč, která odpovídá zákonným úrokům z prodlení ke dni 27.10.2015)
	6890,- Kč (částka dle výroku I. bod 5. usnesení o schválení smíru)
Celkem 2,488.578,90 Kč	Celkem 2,483.921,60 Kč
Rozdíl: 4.657,30 Kč	

Z nepodepsané listiny „Rekonstrukce MŠ Klecany“, vyplývá, že v důsledku uplatnění smluvních pokut byla snížena dotace poskytnutá Městu Klecany na rekonstrukci MŠ Klecany o 955.258,21 Kč v důsledku uplatnění smluvních pokut, a to:

- o částku 101.577,- Kč (v důsledku uplatnění pokuty za prodlení s předáním díla ve výši 128.506,- Kč)
- o částku 853.681,21 Kč (v důsledku uplatnění pokuty za prodlení s odstraněním staveniště ve výši 1.080.000,- Kč)

Tím, že nakonec nebylo Město Klecany při uplatnění smluvních pokut úspěšné, muselo z vlastních zdrojů zaplatit navíc částku 950.600,91 Kč (955.258,21 Kč – 4.657,30 Kč). Jelikož

zpracovatel tohoto posudku nemá k dispozici podmínky poskytnutí dotace, ani smlouvu o poskytnutí dotace, ani nebyl účastníkem jednání mezi Městem Klecany a poskytovatelem dotace, nemůže se k této škodě příliš vyjádřit. Pokud uvedená škoda měla vzniknout v důsledku „chybného“ postupu při uplatnění smluvních pokut, pak je třeba zejména zvážit, že uvedené uplatnění spočívalo zejména na právním posouzení, zda lze uplatnit smluvní pokuty tak, jak byly uplatněny. Z tohoto důvodu bylo vyžádáno stanovisko advokátní kanceláře (viz e-mailová korespondence ze dne 17.4.2014 a 14.4.2014 mezi holubova@mu-klecany.cz a koutova@akmoravec.cz), která s uplatněním smluvních pokut souhlasila. Dá se tedy říct, že zaměstnanci Města Klecany si počínali zodpovědně, pokud si vyžádali stanovisko advokátní kanceláře. Na druhou stranu je však třeba vzít v úvahu, že advokátní kancelář poskytla toto stanovisko, aniž by věděla o existenci potvrzení Města Klecan ze dne 18.2.2014 (viz výše) – pokud by jí byla tato skutečnost známa, mohlo být její stanovisko diametrálně odlišné. Ačkoliv zpracovatel tohoto stanovisko nesouhlasí zejména se správností vyúčtování smluvní pokuty za prodlení s odstraněním staveniště, je nutno vzít v úvahu, že jde o právní posouzení věci, kdy by soud mohl dospět k odlišnému názoru a nakonec oprávněnost této smluvní pokuty uznat (o oprávněnosti však soud nakonec nerozhodoval, neboť byl mezi stranami uzavřen smír). Dále není postaveno najisto, zda a jaké sankce, případně snížení dotace, by uplatnil poskytovatel dotace, pokud by smluvní pokuty nebyly vůči zhotoviteli díla uplatněny. V případě uplatnění shora uvedené škody na advokátní kanceláři je třeba také vzít v úvahu, že snížení dotace není škodou, která by byla předvídatelná, při poskytování právních služeb (vzhledem k formulaci e-mailového dotazu ze dne 14.4.2014, kde není o problematice dotací zmínka) – tudíž považují i toto uplatnění na advokátní kanceláři za obtížné (otázkou je prokazatelnost příčinné souvislosti mezi poskytnutými právními službami a škodou v podobě krácení dotace).

Podklady doložené objednatelem:

1. Smlouva o dílo č. 027/2013 včetně Dodatku č. 1 ze dne 30.8.2013 a Dodatku č. 2 ze dne 12.12.2013.
2. Faktura – daňový doklad FVL141033 (datum vystavení 18.4.2014, splatnost 22.5.2014) na částku 2,488.578,90 Kč vč. DPH
3. Smlouva o dílo ze dne 11.4.2014 „Ostatní práce v MŠ Klecany“.
4. Výzva k zaplacení ze dne 22.7.2014 (zaslaná právním zástupcem EMV s.r.o. JUDr. Radomilem Ondruchem)
5. Oznámení o postoupení pohledávek ze dne 20.9.2013 a 18.2.2014
6. Oznámení o zápočtu ze dne 13.8.2014
7. Daňové doklady č. 20140101, 20140102, 20140103
8. Návrh na vydání platebního rozkazu ze dne 20.10.2014
9. Vyjádření žalovaného k žalobě ze dne 25.2.2015

10. Usnesení Okresního soudu Praha-východ o schválení smíru ze dne 27.10.2015, č.j. 7 C 443/2014-50
11. E-mailová korespondence ze dne 11.7.2014, 21.7.2014 a 23.7.2014 mezi holubova@mu-klecany.cz a koutova@akmoravec.cz.
12. Nepodepsaná listina „Rekonstrukce MŠ Klecany“, z níž vyplývá, že v důsledku uplatnění smluvních pokut byla snížena dotace poskytnutá Městu Klecany na rekonstrukci MŠ Klecany o 955.258,21 Kč v důsledku uplatnění smluvních pokut, a to:
 - o částku 101.577,- Kč (v důsledku uplatnění pokuty za prodlení s předáním díla ve výši 128.506,- Kč)
 - o částku 853.681,21 Kč (v důsledku uplatnění pokuty za prodlení s odstraněním staveniště ve výši 1.080.000,- Kč)
13. E-mailová korespondence ze dne 17.4.2014 a 14.4.2014 mezi holubova@mu-klecany.cz a koutova@akmoravec.cz.